

OPPLÆRINGSPLAN

FOR

SERTIFISERT SIKKERHETSOPPLÆRING

i hht.
forskrift om administrative ordninger og
forskrift om utførelse av arbeid

Modul 4.2 **Løfte- og stablevogner for gods** **Truck**

Praktisk kjøreopplæring med prøve
14 timer ved sertifisert opplæringsvirksomhet
eller
20 timer ved bedriftsopplæring

Forord

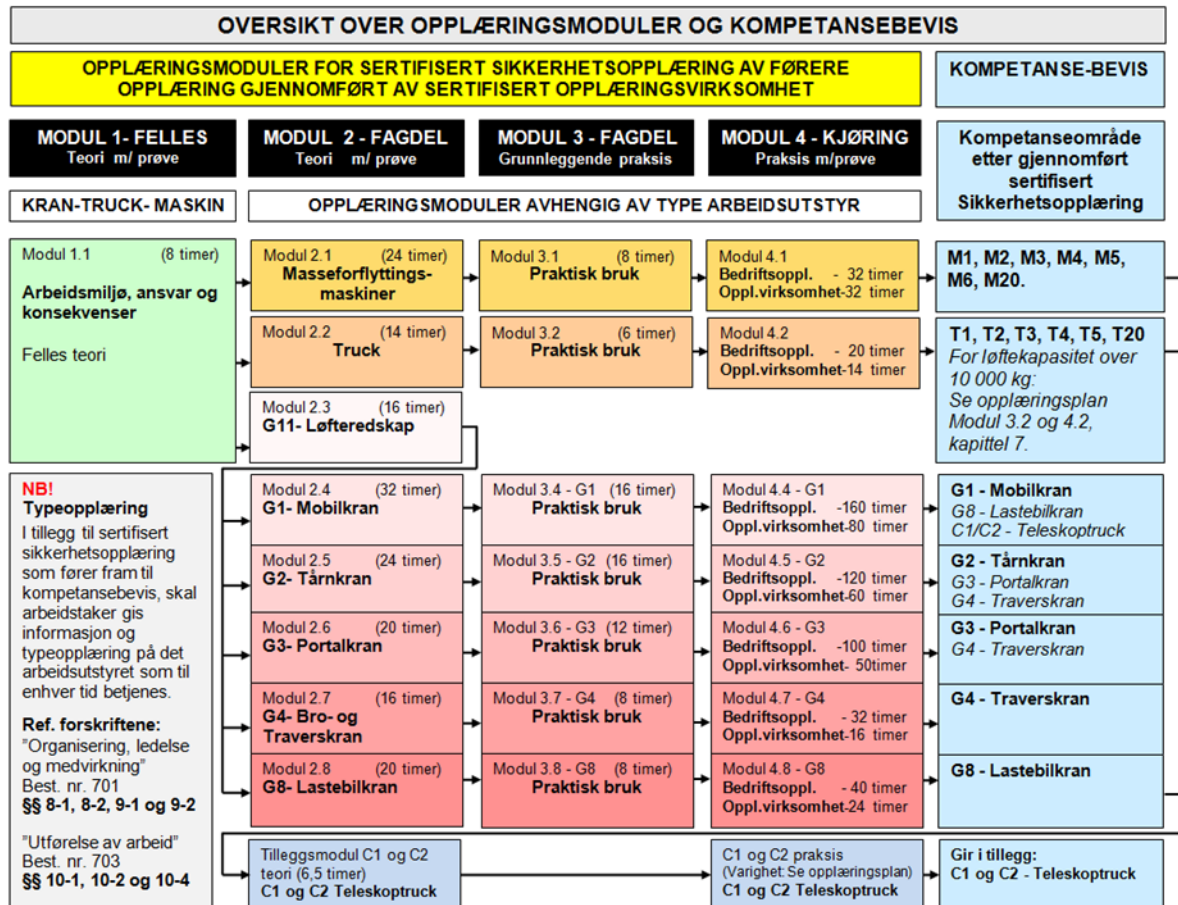
Sertifisert opplæring er en opplæring som kreves for førere av arbeidsutstyr som er beskrevet i forskrift om utførelse av arbeid § 10-3. Denne opplæringsplanen gjelder opplæringsmodul 4.2 i hht. illustrasjonen nedenfor.

Opplæringsplanen skal brukes av opplæringsvirksomheter som er sertifisert av sertifiseringsorgan utpekt av Arbeidstilsynet, og opplæringen skal gjennomføres av den sertifiserte opplæringsvirksomheten, jf. forskrift om administrative ordninger § 8-1 første ledd.

Opplæringsplanen beskriver et minimum av de kunnskaper og ferdigheter som kreves for bruk av arbeidsutstyr i hht. forskriftene. Forskriftene forutsetter imidlertid at førere av ulike typer arbeidsutstyr, i tillegg får utstyrsspesifikk opplæring på det utstyret som til enhver tid benyttes, jf. forskrift om utførelse av arbeid § 10-4.

Praktisk opplæring i Modul 4 gjennomføres av sertifisert opplæringsvirksomhet, eller i bedrift etter skriftlig avtale med sertifisert opplæringsvirksomhet.

Riktig bruk av truck har stor betydning for sikkerheten for fører og annet personell som deltar i arbeidsoperasjoner. Feilvurderinger kan få store konsekvenser og føre til alvorlige skader på truckfører, øvrig personell samt materiell og omgivelser. Positive holdninger til sikkerhet er derfor viktig under opplæringen.

Innholdsfortegnelse

1. Generelt om opplæringen
2. Målsettinger
3. Emneliste
4. Arbeidsmåter
5. Vurdering
6. Hjelpemidler / undervisningsmateriell / utstyr
7. Praktisk opplæringsmodell for trucker med løftekapasitet over 10 000 kg.
8. Revisjonsoversikt

Vedlegg 1 Avsluttende praktisk prøve – krav til dokumentasjon

Kapittel 1. Generelt om opplæringen

OPPLÆRINGSPLAN FOR TRUCKFØRERE

OPPLÆRINGENS VARIGHET:	14 timer praksisopplæring i opplæringsvirksomhet, eller 20 timer i bedrift – á 45 min.
OPPTAKSVILKÅR:	Gjennomført modulene 1.1 (8 timer), 2.2 (14 timer), 3.2 (6 timer)
FORMÅL MED OPPLÆRINGEN:	<p>Hensikten med opplæringen er å gi truckførere allsidig praktisk opplæring og øvelse i sikker bruk av truck, slik at ulykker i forbindelse med bruk unngås.</p> <p>Opplæringen skal gi føreren så gode kjøreferdigheter at vedkommende selvstendig på en sikker måte skal kunne gjennomføre oppdrag med truck.</p> <p>Truckfører må gjennomføre typeopplæring på den trucken som til enhver tid benyttes, i tillegg til sertifisert sikkerhetsopplæring, jf. forskrift om utførelse av arbeid § 10-4.</p> <p>Opplæringen avsluttes med en praktisk prøve som innbefatter kontroll og bruk av aktuelle trucker. Bestått praktisk prøve på aktuelle trucker vil være grunnlag for utstedelse av kompetansebevis for fører av truck.</p>
FAG- OG TIMEFORDELING:	Se kap. 3, og kap. 7.
KRAV TIL OPPLÆRINGSVIRKSOMHET:	Opplæringsvirksomheten skal være sertifisert, jf forskrift om administrative ordninger § 8-1.
KRAV VEDR. BEDRIFTSOPPLÆRING:	<p>Det kreves avtale mellom fadderbedrift og sertifisert opplæringsvirksomhet, inklusive bl.a. fadderordning og opplæring på grunnlag av truckens bruksanvisning.</p> <p>Opplæringen skal følge fastsatte retningslinjer, og være beskrevet i bedriftens HMS system.</p>

Kapittel 2. Målsettinger

HOVEDMÅL

Etter gjennomført opplæring skal eleven igjennom en praktisk prøve, for å vise at vedkommende har tilegnet seg tilstrekkelige kjøreferdigheter til selvstendig å kunne gjennomføre varierte arbeidsoperasjoner med aktuelle trucker, på en sikker måte.

Opplæringsplanen beskriver et timeforbruk på enten 14 timer med undervisning i opplæringsvirksomhet, eller 20 timer for kjøring i bedrift med fadder. Dette timeantallet er satt ut fra tidligere erfaringer med nødvendig timeforbruk, for å tilegne seg de ferdighetsmålene som er beskrevet nedenfor. Dersom en person oppnår disse ferdighetsmålene ved forbruk av færre opplæringstimer, kan sertifisert opplæringsvirksomhet fremstille vedkommende til avsluttende praktisk prøve tidligere.

DELMÅL

Opplært person skal:

1. Vise og forklare funksjon og virkemåte, samt kjenne til aktuelle truckers hovedkomponenter.
2. Vise og forklare daglig sikkerhetskontroll, samt kjenne til aktuelle truckers sikkerhetsutstyr- funksjon- og virkemåte.
3. Vise og forklare prosedyrer for start og stopp, samt viktige kontrollpunkter på trucken før, under og etter bruk.
4. Vise og forklare riktig håndtering av paller, ruller, langgoods, og containere og andre aktuelle lastbærere
5. Vise og forklare truckens løftekapasitet og stabilitet.
6. Vise og forklare riktig framgangsmåte ved stabling og nedtaking av gods.
7. Forklare og gjøre rede for betydning av godshåndteringssymboler.
8. Vise og forklare grunnleggende signalisering.
9. Vise praktiske kjøreferdigheter under varierte kjøreforhold.
10. Vise og forklare sikkerhetsrutiner og faremomenter ved fylling av drivstoff og lading.
11. Vise praktisk kjøring med godshåndtering
12. Vise og forklare riktig montering av tilleggsutstyr.
13. Vise og forklare riktig sikring av last.
14. Vise hvilken dokumentasjon som skal finnes for trucker med tilhørende tilleggsutstyr, og hvordan dokumentasjonen identifiseres med truck og tilleggsutstyr.

Kapittel 3. Emneliste

PRAKTISK KJØREOPPLÆRING PÅ TRUCK

Alt. I. 14 timer ved opplæringsvirksomhet

Alt. II 20 timer ved bedriftsopplæring m/fadder

Leksjon	Emne	Antall timer Alt. I/II	Merknader
1	Hovedkomponenter på aktuelle trucktyper med eventuelt tilleggsutstyr	1/1	På de trucktyper som skal benyttes under kjøreopplæringen, og som praktisk prøve skal avlegges på <ul style="list-style-type: none">• Funksjon og virkemåte
2	Kontrollpunkter på aktuelle trucktyper	1/1	<ul style="list-style-type: none">• Daglig kontroll før bruk• Forklare og vite om de aktuelle kontrollpunkter iflg. kontrollrutine/skjema• Forklare og vite hva som skal gjøres på vært pkt.• Vise utfylling av kontrollskjema
3	Funksjonstest	1/1	Funksjonsprøving av: <ul style="list-style-type: none">• Løftesystemet• Styresystemet• Bremses• Parkering
4	Godshåndtering og kjøretrening: <ul style="list-style-type: none">• varierte forhold• variert last mht. form og vekt.• Bruk av forskjellig lastbærere• Sikkerhetsregler for bruk i den enkelte virksomhet (HMS)	10/16	<ul style="list-style-type: none">• Vurdering av kjøreområde og evt. hindringer• Lastens vekt• Truckens løftekapasitet• Stabilitet• Valg av riktig gaffelengde og riktig bruk og innstilling av gaffelarmen.• Sikring av last• Lasting og lossing-nedtaging-/stabling og sleping av tilhengere.• Riktig behandling av lastbærere• Riktig bruk av manøverspaker• Kjøring med flere bevegelser samtidig uten å miste kontroll på truck og last.• Bedriftens interne sikkerhetsbestemmelser (HMS).
5	Eksamen	1/1	Praktisk prøve
	SUM	14/20	

Kapittel 4. Arbeidsmåter

Den praktiske kjøreopplæringen skal bygge videre på de generelle grunnprinsippene for praktisk bruk av trucker som vedkommende lærte i Modul 3.2.

Opplæringen må foregå på egnet område hvor den som gis opplæring kan drive ferdighetstrening og realistiske øvelser og utførelse av varierte arbeidsoppdrag med trucker.

Opplæringen må også innbefatte typeopplæring på den trucken deltaker gjennomfører opplæring på, dersom vedkommende skal avlegge avsluttende praktisk prøve på aktuell truck etter gjennomført opplæring.

I kurssammenheng skal det ikke være flere enn 3 deltakere pr. truck som da bytter på å kjøre og bistå som signalmann ved løft og godshåndtering. Dette er viktig da alle kursdeltakere må være engasjert i meningsfull opplæring hele tiden.

Ved bedriftsintern kjøreopplæring med fadder, må det være inngått særskilt avtale med sertifisert opplæringsvirksomhet, og opplæringen må gjennomføres i hht. fastsatte retningslinjer.

Fadder er ansvarlig for at opplæringsbok blir ført og attestert.

For kjøreopplæring i bedrift med fadder, og ved praksiskurs ved sertifisert opplæringsvirksomhet, er det viktig at sikkerheten hele tiden er ivaretatt.

Kapittel 5. Vurdering

Etter avsluttet praktisk opplæring, gjennomfører sertifisert opplæringsvirksomhet avsluttende praktisk prøve.

Opplæringsvirksomheten benytter egen instruktør til avsluttende praktisk prøve i bruk av truck.

Prøven skal sikre at den som har gjennomført opplæringen har tilstrekkelige kunnskaper og ferdigheter om følgende emner, i tråd med truckens bruksanvisning:

- Trucktyper og tilleggsutstyr
- Truckens konstruksjon og virkemåte
- Daglig kontroll
- Stabilitet
- Godshåndtering
- Bruks- og sikkerhetsbestemmelser

Det brukes karakterskala: **"Bestått" / "Ikke bestått"**

Praktisk prøve skal omfatte alle læremålene i kurset. Prøven skal gjennomføres etter bestemte retningslinjer for prøveavleggelse.

Avsluttet opplæring skal dokumenteres av opplæringsvirksomheten med dokumentet «Avsluttende praktisk prøve», som skal inneholde informasjonen i vedlegg 1. Eleven skal få med seg en underskrevet «Avsluttende praktisk prøve». Eventuelt skal en underskrevet kopi også sendes til kursbetaler/ arbeidsgiver.

Virksomheten som driver sertifisert sikkerhetsopplæring skal sørge for at det blir utstedt kompetansebevis til den som er opplært. Selve utstedelsen av kompetansebeviset bør skje i regi av en registerfører, så fremt denne gjennomfører en uavhengig kontroll av at vilkårene for utstedelsen er oppfylt. Med uavhengig kontroll menes her at registerfører er uavhengig av den sertifiserte virksomheten og gjennomgår oppfyllelse av vilkårene i Vedlegg 1. Det forutsettes i dette tilfelle at det etableres en skriftlig avtale mellom registerfører og den sertifiserte opplærings-virksomheten, dersom registerfører er en ekstern aktør.

Kapittel 6. Hjelpemidler/ undervisningsmateriell / utstyr

Type utstyr	Beskrivelse av materiell / utstyr
ØVINGSOMRÅDE	<p>Øvingsområde bør være plassert slik at opplæringen kan gjennomføres usjenert av øvrig aktivitet.</p> <p>Området bør ha en slik karakter at varierte arbeidsoppdrag med truck kan gjennomføres</p>
TRUCKER	<p>Tilgang på aktuelle trucker:</p> <ul style="list-style-type: none">• Motvektstruck• Støttebenstruck• Skyvemasttruck• Plukktruck• Sidelaster• Svinggaffeltruck• Førerløftende stabler• Teleskopbomtruck
LASTBÆRERE/DIV. TRENINGS KOLLI OG ANNET UTSTYR	<p>Variert last i form og vekt for ferdighetstrening som eksempel:</p> <ul style="list-style-type: none">• Paller med gods• Variert stykk gods• Betongelementer• Div. Typer lastestopper for sikring av last• Container for lasting/lossing• Farlig gods, faresedler
INSTRUKTØRMATERIELL	<ul style="list-style-type: none">• Opplæringsplan• Undervisningsplan• Leksjonsanvisninger• Bruksanvisning for aktuelle trucker• Verneutstyr

Kapittel 7. Praktisk opplæringsmodell for trucker med løftekapasitet over 10 000 kg

Opptakskrav: gjennomført opplæring for T4 (motvektstruck) inkl. avsluttende praktisk prøve.					
Trucktype for opplæring	Leksjon nr. og timer i Modul 4.2 for klassene T6–T7–T8		Har kompetansebevis på klasse T 8 og trenger angitte timer for nedenstående underklasser.		
	Leksjon nr.	Antall timer	T8.1	T8.2	T8.4
T6 – T7 – T8	1	1/1	0,5/1	0,5/1	0,5/1
	2	1/1	0,5/1	0,5/1	0,5/1
	3	1/1	0	0	0
	4	6/10	3/5	3/5	3/5
	5	1/1	1/1	1/1	1/1
	SUM timer	10/14	5/9	5/9	5/9

Forklaring av T klasser:

T6 = Sidelaster

T7 = Portaltruck

T8 = Motvektstrucker med gaffelarmer

T8.1= Motvektstruck med permanent containeråk

T8.2 = Motvektstruck med permanent tømmerklo

T8.4 = Motvektstruck med permanent teleskopisk bom

Kapittel 8. Revisjonsoversikt

Revisjonsoversikt for Truck modul 4.2, praktisk kjøreopplæring med prøve				
Utgave	Godkjent dato	Endringsbeskrivelse	Utarbeidet av	Godkjent av
1.1	August 2003		Samordningsrådet	
2.0	05.07. 2019	Tydeligere krav til bedriftsopplæring. «Avsluttende praktisk prøve» - krav. Uavhengig kontroll ved registerfører. For truck-klasse T6 - T7 - T8: a) Fjernet krav om ett års praksis b) Fjernet krav om førerkort kl B Forskriftshenvisninger er oppdatert. Arbeidstilsynets eierskap synliggjort.	Arbeidstilsynet	Avdelingsdirektør avdeling Lov og regelverk, Gry Singsaas, og regiondirektør Arbeidstilsynet Midt-Norge, Stig Magnar Løvås

Avsluttende praktisk prøve – krav til dokumentasjon

*For opplæring etter
forskrift om utførelse av arbeid §§ 10-2 og 10-3, utført av sertifisert virksomhet, jf. forskrift
om administrative ordninger § 8-1 første ledd*

Den avsluttende prøven skal vise om eleven har tilegnet seg tilstrekkelige kjøreferdigheter til selvstendig å kunne gjennomføre varierte arbeidsoperasjoner med aktuelle trucker, på en sikker måte.

Dokumentet «Avsluttende praktisk prøve», skal inneholde følgende:

- en henvisning til forskrift om utførelse av arbeid §§ 10-2 og 10-3
- opplysning om hvilket arbeidsutstyr som eleven er prøvet i,
- opplysning om hvilket tilleggsutstyr som eleven er prøvet i,
- adressen hvor den praktiske prøven er gjennomført
- identifisering av opplæringsvirksomheten (navn, organisasjonsnummer, avdeling, etc.),
- identifisering av sertifiseringsorganet som har sertifisert opplæringsvirksomheten,
- opplysning om når prøven er utført: dag, måned, år (dd.mm.åååå),
- lengden på opplæringen: far både teori og praksis,
- navn og fødselsdato på eleven som har blitt prøvet (maskinskrevet eller for hånd med blokkbokstaver),
- navn på instruktøren som har prøvet eleven (maskinskrevet eller for hånd med blokkbokstaver),
- om den praktiske prøven er bestått eller ikke,
- underskrift av både instruktøren og eleven (kan gjøres elektronisk),
- Følgende tekst:

«Utstedt kompetansebevis for angitt arbeidsutstyr, gir innehaveren grunnlag for å benytte arbeidsutstyret når arbeidsgiver har gitt den opplæring, øvelse og instruksjon som er nødvendig. Intern opplæring skal gis på det spesifikke arbeidsutstyret arbeidstakeren skal bruke, og til oppgavene vedkommende blir satt til, og skal inkludere lokale trafikkregler og organisering av arbeidsplassen. Opplæringen skal være tilpasset arbeidstakerens kvalifikasjoner, skal gis på et språk arbeidstakeren forstår og skal gjentas ved behov. Opplæringen skal dokumenteres. Relevante lov- og forskriftskrav er blant annet arbeidsmiljøloven § 3-2 første ledd bokstav a, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning §§ 8-1 og 10-5, arbeidsplassforskriften §§ 2-18 og 5-17, samt forskrift om utførelse av arbeid § 10-4.»

- Følgende ferdigheter skal være demonstrert i den avsluttende praktiske prøven:

	<i>Eleven har demonstrert at han kan:</i>	J	N
1	Vise og forklare truckens funksjon og virkemåte, og vise at han kjenner til aktuelle truckers hovedkomponenter.		
2	Vise og forklare daglig sikkerhetskontroll, og vise at han kjenner til aktuelle truckers sikkerhetsutstyr- funksjon- og virkemåte.		
3	Vise og forklare prosedyrer for start og stopp, og viktige kontrollpunkter på trucken før, under og etter bruk.		
4	Vise og forklare riktig håndtering av paller, ruller, lang-gods, og containere og andre aktuelle lastbærere.		
5	Vise og forklare truckens løftekapasitet og stabilitet.		
6	Vise og forklare riktig framgangsmåte ved stabling og nedtaking av gods.		
7	Forklare og gjøre rede for betydning av godshåndteringssymboler?		
8	Vise og forklare grunnleggende signalisering.		
9	Vise praktiske kjøreferdigheter under varierte kjøreforhold.		
10	Vise praktisk kjøring med godshåndtering.		
11	Vise og forklare sikkerhetsrutiner og faremomenter ved fylling av drivstoff og ved lading.		
12	Vise og forklare riktig montering av tilleggsutstyr.		
13	Vise og forklare riktig sikring av last.		
14	Vise hvilken dokumentasjon som skal finnes for trucker, med tilhørende tilleggsutstyr, og hvordan dokumentasjonen identifiseres med truck og tilleggsutstyr.		